

Sihtkontroll kutseõppeasutustes uuris, kas kutseoskuste kõrval õpetatakse ka mõtlema tööohutusele

Silja Soon
töötervishoiu peaspetsialist

Detsembris tõmbab Tööinspektsioon joone alla sel aastal toimunud sihtkontrollile, mis viis inspektorid uurima, kas ja kuidas järgitakse töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid kutse- ja ametikoolide praktikaruumides. On ju see esimeseks kohaks, kus õpilane saab tegelikult aimu tööst, mida ta tegema õpib. Seetõttu on ülioluline, et esimeste praktiliste kogemustega saadaks kaasa harjumus mõelda ka sellele, kuidas on õige ja ohutu töötada.

Meie sihtkontroll soovis täita kahte eesmärki: uurida, kas kutseharidust pakkuvates koolides täidetakse töötervishoiu ja tööohutuse nõudeid ka siis, kui õpilased omandavad valitud erialaks praktilisi oskusi; ning kas on mõeldud sellele, et ametit õppima asuva noore inimese tervis sobiks

valitud erialale või mitte. Iseenesest oleks kurb, kui valitud eriala on küll selgeks õpitud, kuid töötada sellel ametikohal ei saa, sest tervis seab omad piirangud. Meenub üks aastatetagune juhtum, kus nahaarsti vastuvõtule saabus pagariks õppiv noormees, kellel oli allergiline nahapõletik, mis oli põhjustatud... jahutolmust.

Sihtkontrolli käigus jõudsid tööinspektorid selle aasta 11 kuuga 45 õppeasutusse. Enim külastusi (24) toimus Tallinnas, millest võib muidugi kiiresti järeldada, et enamik kutseõppeasutustest paiknebki Tallinnas. Mujal maakondades on tööinspektorid ilmselt kõik ametikoolid läbi käinud.

Olgu etteruttavalt öeldud, et kartus, et õpilase tervislik seisund võiks olla takistuseks soovitud eriala õppimisel, osutus tõeks vaid neljal puhul. Kusjuures ühte

Sihtkontrolli käigus jõuti 45 kutseõppeasutusse (illuatsioon pole seotud sihtkontrolliga).
Foto: Arvet Mägi, Virumaa Teataja/Scanpix

juhtumit ei peaks isegi arvestama, sest tegemist oli ajutise terviseseisundi muutusega – õpilane oli nimelt lapseootel ning tema ja lapse tervise huvides ei olnud tol hetkel mõistlik praktikatumidises osaleda.

Huvitava juhtumina võib esile tuua näite, kus põllumajanduseriala õppiv tudeng avastas, et hirm loomade ees on ikkagi nii suur, et tuleb vahetada eriala.

Paljudes koolides kasutavad samu isikukaitsevahendeid mitmed õpilased

Järgnevalt lühiülevaade ka teistest küsimustest, millele tööinspektorid tähelepanu pöörasid.

Isikukaitsevahendite väljastamine oli rahuldav, õpilastele olid kõik vajalikud vahendid väljastatud 67% juhtudest, kusjuures heameelt teeb, et isikukaitsevahendeid realselt ka kasutati.

Kahjuks üks murekoht siiski jääb – nimelt ligi pooltel juhtudest kasutasid samu isikukaitsevahendeid mitmed õpilased, mistõttu ei saa neid nimetada enam individuaalse kaitse tagamiseks mõeldud vahenditeks. Veidi leevendab olukorda asjaolu, et vaid ühe erandiga oldi kõikides koolides probleemist teadlik ning isikukaitsevahendite puhastamine oli korraldatud. Kaheksa õppeasutuse praktikaklassis ei olnud isikukaitsevahendite kasutamine vajalik, kuna terviseohud kas puudusid või olid need piisavalt hästi kõrvaldatud muude meetoditega. Üldiselt olid kutsekoolid mõelnud ka sellele, et praktikaklassis kasutatavate isikukaitsevahendite hoidmiseks oleks omaette ruum.

Meeldiv on märkida, et praktikaga seotud terviseriskid olid enam-vähem hinnatud 78% juhtudest.

Tööinspektorid pöörasid ka tähelepanu töökoha kujundamisele – kas liikumisteed on õpilasele ohutud, kas neile on tagatud piisav liikumisvabadus oma tööülesande sooritamiseks, kas tööd saab teha, säilitades ergonoomiliselt õiget kehasendit? Kui välja arvata mõned üksikud praktikaklassid, millele sai ette heita ebaergonoomilisi töökohti, oli tulemus rõõmustav.

Õhuvahetust peeti ebapiisavaks viiel korral 45st ja puuduv kohtventilatsioon oli probleem neljal juhul. Olgu meeldetuletuseks öeldud, et eraldi kohtventilatsioon on vajalik juhul, kui tööprotsessiga kaasneb ohtliku suitsu, tolmu, gaasi, auru või vedeliku eraldumine koguses, mis võib töötaja tervist kahjustada. Vältida tuleb heitme levikut töökeskkonda, tagada selle

eemaldamine tekkekohast ja muutmise kahjutuks (töötervishoiu ja tööohutuse seaduse § 4 lõige 3).

Ka sisekliimat ja valgustust hindasid tööinspektorid valdavalt heaks või pigem heaks.

Ohutuse tagamiseks oli praktika-klassis õpilastele üldjuhul korraldatud ka vajalik juhendamine, samuti kontrollisid inspektorid vajalike juhendite olemasolu.

Muret valmistavad ohtlikud seadmed

Mõni moment oleks võinud olla ehk paremini – 11% juhtudest ei olnud välja töötatud ühtset süsteemi, jälgimaks, et töövahendid oleksid alati korras, korrapäraselt kontrollitud ja hooldatud. Murelikuks teevad aga ohtlikud üksikjuhtumid: kahel korral avastati, et töövahendil puudusid ohutust tagavad seadised või kaitsekatted ning seetõttu ei olnud takistatud õpilase juurdepääs ohualale. Ühe seadme kasutamise tööinspektor keelas, teisel juhul piirduti ettekirjutusega.

Kui analüüsida ohtlike kemikaalide kasutamisega seonduvat (ohutuskaardid, ohutu kasutamine), siis pole põhjust nuriseda – probleeme leiti alla 10% kontrollitud kohtades.

Mõned puudused on aga sellised, milles ei tahaks ei kutsekoolidele ega teistelegi ettevõtetele/asutustele järeleandmisi teha. Selleks on esmaabi korraldus ja esmaabivahendite olemasolu – kahjuks aga leiti rikkumisi selles osas neljas ametikoolis.

Viimane, mida kontrolliti, oli olmeruumide olemasolu või nende korrasolek – rikkumisi tuvastati kokku kolm.

Kokkuvõtteks võib siiski öelda, et olukord oli ootuspärasest veidi parem: 45 külastuse kohta oli üheksa sellist praktikaklassi, kus tööinspektorid ei leidnud mitte ühtegi puudust. Tänuväärne on, et kutsekoole on palju renoveeritud ning selle käigus on uue näo ja sisustuse saanud paljud praktikaklassid.

Suulisi soovitusi kõikide külastuste peale kokku esitati 92. Kontrollaktides fikseeriti 133 rikkumist, neist 102 kohta koostati ka ettekirjutus rikkumise kõrvaldamiseks.

Loodetavasti hakkavad ka „patustanud“ kutsekoolid varasemast enam mõtlema töötervishoiule ja tööohutusele, et mitte anda noorele inimesele kaasa sõnumit: „Õppige, kuidas tööd teha ei tohi!“